

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 143

Maribor, ponedeljek 25. junija 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemanj v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prašnikova ulica št. 24

Demisija demokratskih ministrov

DANES POPOLDNE PADEC CELOKUPNE VLADE. — PRIBIČEVIČ BO POPOLDNE ZOPET SPREJET V AVDIJENCO. — KLERIKALCI SE SKUŠAJO PRIBLIŽATI DEMOKRATOM.

BEOGRAD, 25. junija. Demokrat-ski prvaki so danes dopoldne nadaljevali včeraj pričeta posvetovanja. Ob 10. dop. so se sestali v kabinetu zunanjega ministra dr. Marinkovića vsi demokratski ministri, dalje Ljuba Davidović, Kosta Timojević, dr. Veljković, dr. Ribar in drugi uglednejši voditelji stranke. Konferenca se je pričela ob 10. dop. in je popoldne še trajala.

Pred začetkom konference je eden od demokratskih ministrov izjavil novinarjem, da bo razpravljalo vodstvo demokratske stranke o tem, kako naj se čimprej doseže izhod iz sedanjega absolutno nevzdržnega položaja.

Na današnji konferenci bodo sklepali o demisiji demokratskih ministrov. V vodstvu stranke prevladuje mnenje, da bodo demokrati tako izzvali demisijo celokupne vlade in s tem dali inicijativo za rešitev krize. Minister je končno še pristavil, da bo sledila ostavka demokratskih ministrov še danes popoldne.

Istovrstno se vrši v predsedništvu vlade tudi konferenca radikalnih ministrov, kateri prisostvuje tudi dr. Korošec, čegar položaj je postal najbolj delikaten. Dr. Korošec je vezal

usod svoje stranke tako tesno z Vukičevićem, da ž njim stoji in pade. Klerikalci v silni stiski že iščejo izhoda, da se rešijo katastrofalnega položaja. Zlasti se skušajo približati demokratom, ki pa naglašajo, da je nadaljnje njihovo sodelovanje v vladi odvisno od stališča, katero bo zavzel napram temu poslanski klub Kmečko-demokratske koalicije.

Danes dopoldne se je vrnila iz Zagreba večja skupina poslancev KDK s Pribičevićem na čelu. Poslanec Predavec je takoj po prihodu posetil Stjepana Radića in ga informiral o položaju. Pribičević pa je odšel s kolodvora v poslanski klub, kjer se je vršila daljša konferenca. Pričakuje se, da bo popoldne pozvan Pribičević na dvor v avdienco. Dopoldne je bil na dvoru ministrski predsednik Vukičević.

Tudi radikalni ministri presojaajo položaj danes pesimistično. Dočim so še včeraj zatrjevali, da o demisiji ne more biti govora, češ da bi pomenila priznanje krivde za zadnje dogodke, so danes zatrjevali novinarjem, da je padec vlade neizogiben in da je že danes računati z izbruhom krize.

Polom demokratov in radikalov na Hrvatskem in v Dalmaciji

DEMOKRATSKE IN RADIKALNE ORGANIZACIJE NA HRVATSKEM IN V DALMACIJI IN CORPORE PRES TOPAJO V KMEČKO-DEMOKRATSKO KOALICIJO.

ZAGREB, 25. junija. Tukajšnji oblastni odbor Davidovićeve demokratske stranke je danes sklenil, da oficijelno proglasi izstop iz demokratske stranke in vstopi v Kmečko-demokratsko koalicijo. Tostvarni proglas bo objavljen že danes popoldne.

ŠIBENIK, 25. junija. Predsednik tukajšnje oblastne organizacije Davidovićeve demokratske stranke, dr. Vinko Smolčić, je danes skupno z ostalimi odborniki stranke izjavil, da izstopa iz demokratske stranke in vstopa v KDK. V posebnem proglasu poziva tudi ostale somišljenike demokratske stranke v Dalmaciji, naj slede njegovemu vzgledu.

ZAGREB, 25. junija. Tukajšnja radikalna stranka je v popolnem razsulu. Današnji listi objavljajo izjavo hrvatskih radikalov, podpisano od najuglednejših dosedanjih pristašev stranke, kakor predsednika Stola sedmorice in bivšega velikega župana dr. Cimića, vseuč. profesorja dr. Borisa Zarnika, ravnatelja podružnice Drž. hipotekarne banke Dragana Novaka, odvetnikov dr. Borkovića, dr. Gmajnerja, dr. Horvata itd., v kateri najjavljajo svoj izstop iz radikalne stranke, pozivajoč obenem tudi vse ostale dosedanje somišljenike stranke, da sledijo njihovu vzgledu. Izjava pravi med drugim:

»Ko smo stopili v narodno-radikalno stranko, smo bili prepričani, da bomo kot odločni in brezkompromisni pristaši jedinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev mogli v tej stranki koristiti

vseemu našem narodu. Mislili smo zlasti, da se nam bo posrečilo stranko prepričati o potrebi akomodaciji programa in dela stranke v smislu razmer, nastalih po ujedinjenju. Toda vsi naši tostvarni napori so ostali ne samo brez uspeha, temveč smo morali ob desetletnici ujedinjenja doživeti celo mučeniško smrt hrvatskih narodnih zastopnikov v skupščini. Na razvalinah naših idealov vidimo, da je delovanje radikalne stranke v njeni današnji obliki med Hrvatmi in Slovenci nemogoče in zato izstopamo iz nje, ker smatramo to za našo dolžnost napram narodu. Zato pozivamo, da enako mislijo in čutijo tudi vsi dosedanjí somišljeniki radikalne stranke na Hrvatskem.

Preiskavo oboj. strelou u Zagrebu

ZAGREB, 25. junija. Politička dirkecija je danes po nalogu velikega župana uvedla preiskavo, kdo je prvi streljal na demonstrante v Zagrebu in kdo je dal za to povelje. Preiskovalni sodnik je danes izvršil lokalni ogled. Zaslišanih je bilo več prič, ki so izpovedale, da je prvi žrtev na barikadah, Jerbića, ustrelil policijski uradnik dr. Spiller.

PARIZ, 25. junija. »Petit Parisien« poroča iz Beograda, da je za Vukičevićeva naslednika določen dr. Voja Marinković, pristavlja pa, da je Marinković sam izjavil, da bi bilo to izvedljivo samo v slučaju, če bi narodna skupščina ratificirala nettunske konvencije

Skupen grob zagrebških demonstrantov

POPULARNI POSLANEC SAVA KO SANOVIČ OB GROBU NEDOLŽNIH ŽRTEV. — TRETJA NEZNANA ŽRTEV — SRB IZ VARAŽDINA — GJURO BIJELOŠ.

ZAGREB, 25. junija. Enako dostojanstveno, kakor v soboto ustreljenima poslancema Pavlu Radiću in dr. Basaričku, je izkazal včeraj Zagreb zadnjo čast nedolžnim žrtvam, ki so padle v četrtek ponoči pri pouličnih manifestacijah, namreč: Krešimiru Jerbiću, Vladimiru Majcenu in Gjuro Bijelošu. Oblasti so sicer prvotno hotele, da bi se vršil pokop teh žrtve tajno, toda proti temu je z vsotočnostjo nastopila zagrebška mestna občina, ki je odločno zavračala trditve, da so bile demonstracije komunistično delo, pač pa izliv ogorčenja vsega prebivalstva radi zločina v Beogradu. Oblasti so končno res privolile, da se je vršil javen pogreb.

Krste z zemskimi ostanki pokojnikov so nosili seljački omladinci v narodnih nošah. Ob skupnem grobu v bližini književnika Evgena Kumičića pa je izpregovorilo v zadnje slovo več govornikov, med njimi tudi popularni poslanec dr. Sava Kosanović, ki je med drugim izvajal:

»Pred štirimi meseci, ko sem pokrenil s tovariši vprašanje strahovite beogradske Glavnjače, nisem pričakoval, da bom tako kmalu dobil strašno, krvavo potrdilo vsega onega, kar sem govoril. Prisostvoval sem streljanju v mladino pred »Ruskim carjem« v Beogradu, kjer so padali neoboroženi omladinci radi svojih manifestacij proti italijanskemu posega-

nju v naše narodne in državne pravice; prisostvoval sem mučeniški smrti Pavla Radića in dr. Basarička v narodni skupščini, kjer mi je umirajoči Pavle Radić padel v roke — in danes prisostvujem pogrebu teh nedolžnih žrtve krvavega režima. Prisegam danes tu pred temi mučeniki v imenu Kmečko-demokratske koalicije, da ne bomo odnehali v naši borbi, dokler ne izvojimo popolne zmage našim idejam.«

Skoro vsi navzoči so glasno ihteli, po pokopališču pa so odmevali turobni vzklji ki: »Slava jim!«

Ko so položili vse tri krste v skupni grob, je prišlo do pretresljivega prizora. Iz vrst občinstva je stopil pred grob soboslikarski vajenec Dušan Bijeloš in ihte prosil, da naj odpro krsto neznanca, ker sluti, da je v njej njegov brat. (Identificirana sta bila namreč do tega trenutka samo Krešimir Jerbić in Vladimir Majcen, dočim ime tretje žrtve še ni bilo znano). In res! Ko so odprli krsto, je spoznal v žrtvi svojega brata Gjura, soboslikarskega vajenca, rodom iz Varaždina, pravoslavne vere. Bridko se je razjokal. Čim je navzoči občinstvo zvedelo, da je med žrtvami tudi prečanski Srb, so padli klici: »To je pač najboljši dokaz, da smo manifestirali za našo skupno stvar! Skupno so padli, pa naj tudi počivajo skupno, čeprav niso vsi iste vere!«

Nobile na ladji „Città di Milano“

POIZKUS PREVOZA ŠE OSTALIH ČLANOV POSADKE SE JE PONESREČIL, KER SE JE REŠILNO LETALO PRI DRUGEM PRISTANKU RAZBILLO.

RIM, 25. junija. »Agenzia Stefani« poroča uradno: Komandant oporiščne ladje »Città di Milano« je poslal radiotelegratsko obvestilo, da je mocoj švedsko letalo, ki je bilo opremljeno s smučkami, srečno pristalo pri Nobilovi posadki. Letalo je nato vzele Nobila na krov in ga prepeljalo na ladjo

»Città di Milano«. Nato se je zopet vrnilo nazaj, da prepelje moža za mozem. Pri drugem pristanku pa se je letalo prevrnilo in se polomilo. Pilot je ostal k sreči nepoškodovan. Kaj je napotilo generala Nobila, da je zapustil svojo posadko, še ni znano.

Zdravstveno stanje ranjencev

BEOGRAD, 25. junija. O zdravstvenem stanju ranjenih poslancev je bil po današnjem zdravniškem pregledu izdan sledeči buletin: »Temperatura Stjepana Radića 38,2, žila 104, sprejemanje hrane normalno, funkcija čreves dobra, proces v plučah ni napredoval. Bolnik je ponoči spal slabo, kar pa je zanj dobro.« Opol-dne je izjavil dr. Krstić novinarjem, da se počuti Radić zelo dobro. In da je bil zopet dalj časa izven postelje. Danes bo tudi dr. Pernar prvič vstal in prebil nekaj časa v fotelju.

Posojilo padlo v vodo

BEOGRAD, 25. junija. Danes se je vrnil semkaj direktor Državne hipotekarne banke, dr. Gjurić, ki je sodeloval v Londonu pri pogajanjih za naše posojilo v inozemstvu. Glede na zadnje vesti se sodi, da so s tem pogajanja za posojilo definitivno propadla.

Vlomilci v Zavrču

v zidanico stolnega župnišča so odnesli vse jedilno orodje, iz kapelice poleg zidanice pa kelihe in mašno obleko. Pohištva pa le niso mogli odnesti, kakor se je prvotno poročalo. Imeli so pa tudi tako precejšen plen. Zidanica je že na hrvatski strani in so tudi vlomilci najbrž od tam.

Karambol dveh avtomobilov

se je včeraj zopet dogodil ob spodnjem vogalu Vetrinjske ulice. Trčila sta skupaj neki privatni avto, ki je privozil iz Tattenbachove, in mestni avtobus, ki jo je zavil ravno v Vetrinjsko ulico. Oba voza sta se nekoliko obtokla, večje škode in nezgode pa ni bilo. Ob prometno tako preobremenjeni ulici kot je Vetrinjska se ne da govoriti o krivdi tega ali onega šoferja. Sklep mestne občine glede delnega avtobusnega prometa po Kopališki ulici je vse hvale vreden.

Preložitve svinjskega sejma v Mariboru.

Ker je prihodnji petek, dne 29. ttn. praznik, dan poprej pa državni praznik, se bo vršil svinjski sejm v soboto, dne 30.

Kres . . .

KRESNI VEČER NEKDAJ IN DANES. — CIRIL METODOVI KRESOVI. — OBIČAJI PO NAŠIH KRAJIH.

Nekdaj je bil v naših krajih kresni večer za svetim večerom najskrivnostnejši. Na Kranjskem so v Valvazorjevih časih dekleta metala ta večer vence v potoke in studence, da bi iz vodenega zrcala spoznavale svojega prihodnjega ženina. Tudi med štajerskimi Slovenci je znana govorica, s katero se dekleta med seboj dražijo, če je kateri spodletelo: »Saj si ga hodila že v studenec gledat, pa ga le nisi zagledala!« Kresni običaji so pa dandanes že precej pozabljeni. Tuin-tam je še ostala navada, da prižigajo visoko plamteče kresove na predvečer »Ivanjega« (24. junija). Drugod so to navado združili z Metodovanjem 4. julija, ko se širom slovenske domovine zaiskrijo znaki nacionalne zavesti. Žal tudi ta običaj leto za letom gineva, zato je CMD pričela s hvalevredno propagando, da se vsaj ta slovanski običaj ohrani kot znak naše čuječnosti in ljubezni domače grude. Naj vsaj 4. julija zvečer zažare naše gore!

Na Ptujskem polju s onekdaj dečki te-kali med njivami z gorečo slamo in so pe-li. Od Jurjevega do kresa so hodila de-kleta h križem prepevat ali so si pa, kje drugje napravila šotor iz borovih vej in so ga s traki okrasila. Na kresni večer, ko so zadnjič pele, so zakurile ogenj in zažgale šotor. Ono dekle, ki je z vršičem v roki skočilo prek ognja, se je še isto leto omožilo, katero pa ni skočilo, pa je še to leto — »brez zakona porodilo«.

V Središču so pa nekdaž nabirali na večer pred Ivanjim rumene kresne cvet-lice in pravili sledeče: »Pred žiganjem kresov denejo toliko cvetic, kot je ljudi pri hiši na okno in vsak si mora eno iz-med njih odbrati, ki je potem njegova. Kdor najde zjutraj, da mu je cvetlica ovenela in glavo pobesila, ve, da mora v kratkem umreti...«

Na Pohorju in Kozjaku so še pa slede-či običaji: Na kresni večer obreži trem rastočim česnom bilji. Ko obrezuješ pr-vega, si misli veselje, pri drugem žalost, pri tretjem modrost. Ponoči bodo bilke zopet pognale. Katera izmed njih zraste najvišje, tista želja se ti v bodočem letu izpolni.

Mariborsko gledališče

Burka »On in njegova sestra«.

Opozorjamo cenj. občinstvo, da se vprizori v Narodnem gledališču v sredo, dne 27. junija po dolgem času veleza-bavna burka s petjem v štirih dejanjih »On in njegova sestra«. Spisal Bernard Buchbinder, godbo zložil Rudolf Reimann. V naslovnih vlogah nastopita gđ. Udovičeva in g. Harastovič. Dalje igrajo še gg. Kraljeva, Starčeva, Železnik, Ras-berger, Grom, Kovič Joško, Skrbinek Vl., Kovič Pavle, Tovornik, Rožanski in drugi. Režijo vodi Pavel Rasberger, diri-gira pa Lojze Herzog. Predstava se bo vršila v korist »Udruženja gled. igralcev«.

Nedelja - Janezov

Razpoloženje včerajšnje nedelje je bilo zelo mnogolično. Sicer ni bilo nedeljsko jutro ob svitanju prve zore nič prida obe-tajoče in čemerno, kakor užaljena ženska. Dopoldne do devetih se je nebo priprav-ljalo celo na krčevit jok. Vendar so zma-gali ugodni vetrovi in zlató poletno soln-ce je radodarno sipalo svoje žarke nad Maribor. Proti poldnevju pa je pritislila tako moreča sopara, da so celo najsigur-nejši vremenski preroki pričakovali toče z nalivom. Vendar so se kljub žalostnim perspektivam nedeljskega jutra odprav-ljale cele trume izletnikov — na Pohorje, ki se je včeraj spremenilo v pravcato človeško mravljišče. Od obronkov je od-mevalo razposajeno petje, ukanje, vris-kanje in glasen smeh ženskega sveta. Ob vznožju Pohorja šetajočemu se zdi vsó to kombinirano veselje kakor veličastna simfonija. Res ni zlepa mesta, ki bi imelo tako divno in mnogolično okolico kakor baš Maribor, kar tudi tujci odkrito pri-znavajo.

Včerajšnja nedelja je bila skoro brez pomembnejših društvenih ali kulturnih prireditvev. Vsa pažnja je bila osredoto-čena na godovanje številnih Janezov z

Da se ti odkrije še več skrivnosti, ki jih hrani zate nastopno leto, zasači še ti-si večer kopriovo. V katero smer se v kresni noči obrne njen vrh, tja te bo vo-dila življenja pot. Če se pobesi, ti je uso-jena še to leto hladna zemlja; če se okre-ne proti domu, se boš še grel ob doma-čem ognjišču, če pokaže drugam, si bo šel v tujino iskat sreče.

Na dan pred praznikom sv. Janeza Krstnika pripravi moko za peko. Drugo jutro vstani pred solničnim vzhodom in hiti v gozd k izvirku, do katerega ne sli-šiš jutranjice, ki jo poje zvon v župnij-skem stolpu. Zajemi si vode, ki priteka od studenca. S to vodo zamesi testo. Na-kipnilo bo brez kvasa. Ako to testo upo-rabljaš za domači kvas, ti ga vse leto ne bo zmanjkalo.

Na kresni večer, ko že odhaja družina k počitku, položi na mizo hleb kruha in nož, zraven tega pa križ in blagoslovje-no vođo. Nato pometaj hišo, a pazi, da pričneš pri vratih in vlečeš smeti proti mizi. Tudi ne smeš dvigniti pogleda od tal, dokler ne zadeneš z metlo ob rob mize. Tedaj pa hitro poglej pod mizo. Ako čepi tam možki, se boš še to leto možila. Tudi fant lahko zve ali je pod mi-zo že pripravljena zanj žena, to pa seve-da le, če se je preje naučil spretno su-kati metlo.

Po golih rebrih se med borovničevjem in robidovjem plazijo kače. Njih strupe-nega pika te varuje Blaževa sveča. Po-tegni s svečo trikrat okoli nog, trupa in glave in izgovarjaj pri tem prav razločno, zbrano in pobožno: »Bog dai, da me ne bi pikale kače!« Stori to na kresni večer in vse leto boš varen kač!

Ko neseš na kresni dan zjutraj prvič drva k ognjišču, si jih naloži, kolikor le moreš nesti. Spotoma jih preštevaj. Če si zadela na pare, se boš to leto omoži-la; če nisi, potrpi, in ko mine leto in dan, vnovič poizkusi svojo srečo!

Kolikor dni po kresu kukavica poje, toliko dni po Mihaelovem ni mraza.

brezobzirnim zalivanjem . . . Zakaj brez-obzirnim? Janez Krstnik je vendar vzor-nik in patron — abstinentov, kar pa no-silci njegovega imena po veliki večini niso. Zvečer pa so Janezi kolovratili pro-ti mestu in marsikateri veseljak je bil »pravi Janez« v prenešenem pomenu be-sede.

Proti večeru pa je divjala v okolici za Sv. Urbanom. Kozjakom in nad Sloven-skimi goricami velika nevihta z gromom in bliskom, dočim je Maribor še-le okrog desetih zvečer obiskal le pohleven dežek, ki je ohladil razpaljeno ozračje. Tako so vsaj naši Janezi in Ivanke prišli na svoj račun, da ne bo godrnjanja in nepotredne kritike.

Izlet Glasbene Matice na mejo.

Povabljena od obmejnih Slovencev po-hiti v nedeljo, dne 1. julija Glasbena Ma-tica v Št. Ili. Njen celotni zbor bo pel na vrtu gostilne Muršec vštric kolodvora večinoma narodne pesmi in najznačilnej-še iz svojega švicarskega programa.

Proslava Vidovega dne.

Cerkvena proslava Vidovega dne kot spominskega dne preminulim boriteljem za domovino se bo vršila v mariborski stolni in mestni cerkvi ob 10. dop. s slo-vesno pontifikalno mašo. Tudi v drugih krajih, kjer so sedeži oblastev, se prosla-vi spominski dan s svečanim cerkvenim opravilom. Svečanosti se povsod udele-že krajevni predstavniki vojaških in ci-vilnih, državnih in samoupravnih obla-stev in uradov. Državna poslopja in ura-di razobesijo ta dan zastave.

Uradi za agrarne operacije v Ljubljani (t. j. komisija za agrarne operacije, komi-sar za agrarne operacije v Ljubljanski oblasti in komisar za agrarne operacije v Mariborski oblasti) so se preselili iz palače velikega župana na Bleiweisovi cesti v Auerspergov palačo. Gosposka ulica št. 15, II. nadstropje, kjer uradujejo od ponedeljka dne 25. junija dalje.

Mariborski in dnevni drobiž

Šef češkoslovaškega gene-ralnega štaba v Mariboru

Z dunajskim brzovlakom, ob 13.53 se je pripeljal danes v Maribor v spremstvu več štabnih oficirjev šef češkoslovaškega generalnega štaba, general Sirovy. Na kolodvoru so pozdravil visokega go-sta: komendant mesta general Spasić, ve-liko župan dr. Schaubach in imenom mestne občine podžupan dr. Lipold. Go-stom je bila prirejena na kolodvoru za-kuksa, nakar so se ob pol treh odpeljali z avtomobili v Falo, da si ogledajo tam-kajšnjo elektrarno. Danes, ob 5.20. pop. se gostje odpeljejo naprej proti Zagrebu in Beogradu.

Matura na drž. ženskem učiteljsku v Mariboru

Pod predsedstvom g. Josipa Westra, oblastnega nadzornika v pokoju, so se vršili od 18. do 23. junija ustni zrelostni izpiti na drž. ženskem učiteljsku. Zre-lostni izpit so napravile:

Bajec Lucija (z odliko), Beranič Ana, Bevc Stefanija, Bizjak Evgenija (z odli-ko), Bobič Nada (z odliko), Bogatec Vi-da, Brinar Matilda (z odliko), Cvar Sta-nislava, Cverlin Neža, Ditz Elza, Dugar Leopoldina, Gaberc Ana, Grafenauer Eli-zabeta, Jamšek Vida (z odliko), Klinc Kristina, Korbar Pavlina (z odliko), Krammer Magdalena, Kukovič Ljudmi-la, Kunst Emilija, Kurbus Jožefa (z odli-ko), Langof Dragotina (z odliko), Maca-rol Zora (z odliko), Majhen Stefanija, Nachtigal Marija, Nagele Terezija, Per-čič Roza (z odliko), Prah Alojzija, Rabič Marija, Rutter Marija (z odliko), Sabati Leandra, Starc Justa, Starc Jožica, Sto-par Angela, Strojani Slava, Šegula Tere-zija (z odliko), Semrl Darinka (z odliko), Šercelj Ana (z odliko), Šinkovec Ana, Štern Ana, Šuc Marija, Tomec Kristina, Trepčič Ernesta (z odliko), Urleb Ne-ža, Verbek Alojzija (z odliko), Župan Ana.

K zrelostnemu izpitu je bilo pripušte-nih vseh 49 kandidatinj IV. letnika. Zre-lostni izpit je napravilo 16 kandidatinj z odliko, zrelih 29 in 4 kandidatinj je dovoljen ponavljalni izpit v septembru.

Smrt zaslužnega rodoljuba na severni meji.

V nedeljo ob pol 10. zvečer je umrl v Št. Iliju v Slov. gor. posestnik Franc Frei-ham, stara slovenska korenina, eden tistih, ki so vztrajali v srđitem predvoj-nem boju za našo severno mejo. Imeno-vani je bil ustanovitelj kmetijskega bral-nega društva, ustanovil je knjižico, kate-ri je daroval sam 200 knjig. Občinski od-bornik je bil od leta 1906, od leta 1919—1922 pa gerent šentilske občine. Več kot 20 let je bil v načelstvu Posojilnice. Vse svoje moči je posvetil že od mladih nog slovenski stvari na naši ogroženi meji in ga je zato šentilska občina za velike njegove zasluge imenovala častnim čla-nom. V časih, ko se je pod Avstrijo vršil srđit boj za najsevernejšo slovensko ob-čino, je pokojni bil najagilnejši in najpo-žrtvovalnejši. V časih, ko so mariborska narodna društva hodila buditi na mejo narodno zavest, je bil Freiham zmiraj ti-sti, ki je imel navdušene pozdravne govo-re. Naj bo pripomnjeno, da je bil pokoj-ni priprost kmet, ki si je s pridnostjo pri-dobil veliko izobrazbo in uredil vzorno kmetijo. Bodi mu lahko slovenska zem-lja, ki jo je tako iskreno ljubil.

Socijalistična obsodba režima.

Pokrajinsko načelstvo socijalistične stran-ke Jugoslavije za Slovenijo je imelo vče-raj v Celju svojo sejo. Komuniste stran-kega vodstva o zločinu v skupščini je vzelo na znanje, posebej pa je še ugot-o-vilo, da je sedanji režim na neustaven in neparlamentaren način prišel na krmilo ter z nasiljem, korupcijo in zanikanjem vsake demokracije dovedel do katastro-fe. Vlada je izgubila vsako moralno pra-vico, da bi ostala še samo trenutek na državnem krmilu. Iz protesta proti ne-parlamentarnemu in protizakonitemu re-žimu ne gre socijalistični poslanec v skupščino, dokler bo stala ta vlada na če-lu države.

Z drevesa je padel

včeraj popoldne komaj 10letni Vonek Anton. Dobil je težke notranje poškodbe. Rešilni oddelk ga je oddal v bolnišnico.

Pozdravljene — češke hazi-našice

Prvič pozdravlja naše obmejno mesto Maribor v svoji sredi predstavnike spor-ta bratske republike Češkoslovaške. Ka-kor je navdajalo veselje vsa naša sre-a, ko smo sprejemali na naši zemlji zastoj-nike raznih češkoslovaških društev in korporacij pričenši pri Sokolu — ponosu Slovanstva — in dalje ob prihodu praških senatorjev, češkoslovaških železničarjev, pevskih društev, in mnogih mnogih dru-gih milih bratov in sestr iz našega se-vernega najbližjega člana velike slovan-ske družine — ravno tako prisrčno in od-krito sprejemamo danes športnike zlate Prage in to tembolj, ker predstavlja žen-ski sport hazenski, ki je pri nas šele v prvem razvoju, prav posebno vrsto slo-vanskega sporta, ki je najlepše razvit baš v Češkoslovaški! Želimo, da bi se počutile naše sestre-hazenašice iz ČSR tako v Mariboru, kakor tudi na vsej tur-neji po naši domovini od Drave do Var-dara prav tako, kot bi igrale doma ob Vitavi ali Labi ter smo prepričani, da bo njihov prihod mnogo pripomogel k raz-širjenju lepega hazenskega sporta — med Slovenci, Hrvati in Srbi. Pozdravljeni! Na zdar!

SK. Slavija odigra jutri v torek ob pol sedmih zvečer prijateljsko tekmo z dru-zino ISSK. Maribora v Ljudskem vrtu.

Smrtna kosa.

V noči od petka na soboto je preminu-la gospica Tanja Rosina, sestra g. dr. Igorja Rosine, odvetniškega koncipienta v Mariboru, hčerka pokojnega voditelja mariborskih Slovencev, g. dr. Fr. Rosine. Bolehala je že dalj časa in jo je sedaj smrt rešila teškega trpljenja. Pogreb se bo vršil jutri, v torek, 26. t. m. ob 4. pop. iz kapelice pokopališča na Pobrežju. — Blag ji spomin, težko prizadetim naša iskreno sožalje! —

Koncert »Drave« v Dravogradu.

V nedeljo, dne 24. t. m. je poletel možki zbor naše »Drave« v Dravograd, kjer je priredil popoldne ob 4. v dvorani tamkaj-njega kina dobro obiskan koncert. Pribi-ti moramo takoj v začetku, da je možki zbor »Drave« od svojega zadnjega kon-certnega nastopa v Mariboru v začetku marca znatno napredoval. Program je obsegal po večini točke, ki so se izvajale n akoncertu v Mariboru (brez solotočk), dodali so se mu še zbori kakor Adami-čeva Polonica, Mirkova: Na trgu, Faj-gelj-Bizeljski: Stara ljubezen in drugi Posamezne točke so se izvajale še pre-cizneje, kakor v Mariboru, zbor se je iz-popolnil z dobrimi glasovi, tako, da lahko rečemo, da je v sedanji formi eden naj-boljših možkih zborov v Sloveniji. Naj-bolj so ugajale navzočemu občinstvu Adamičeva: Je pa davi slanica pala z ba-ritonskim solom, ki ga je simpatično za-pel g. Faganelli, nadalje Fajgelj-Bizeljskega: Stara ljubezen in pa Adamičeva kmečka pesem, ki so jih morali pevci vsi ponoviti. Čestitamo iskreno in želimo, da zbor v sedanji formi ostane in da si be-znal agilnega pevovodjo, ki ga ima seda v osebi g. Horvata, kojega poznamo ko inteligentnega, zelo muzikalnega in ener-gičnega človeka, tudi obdržati, tako, da bo zbor kmalu na taki višini, kakor si je sedanji pevovodja želi. Zato vztrajajte in po tej poti naprej!

Na deški meščanski šoli v Mariboru

je vpisovanje učencev v petek in v so-boto, dne 29. in 30. junija, vselej ob 8. d. 12. ure. Radi določitve razredov se mo-rajó razen novincev vpisati tudi vsi do sedanji učenci, ki hočejo še nadalje pose-čati ta zavod. Kakor doslej se lahko vpi-šejo tudi sinovi onih roditeljev, ki ne sta nujejo v mestu ali nimajo tu stalneg posla. Taki zunanji učenci pa se moraj pri glavnem vpisovanju dne 30. in 31. av-gusa izkazati, da so ali plačali šolnin 200.— Din, ali pa da so bili oproščeni Potrebno pobotnico oziroma oprostiti listino si lahko preskrbe v počitnicah.

Streljačka družina

poziva svoje članstvo, da se udeleži tek-movalnega streljanja Slovenskega lov-skega društva, ki se bo vršilo dne 29. tr-ves dan. Pravico tekmovalja imajo sam-civilni člani Streljaške družine. 127

Pomlajeno prastaro pleme

SAMARITI, KI SO V PALESTINI IZUMIRALI OD L. 2000 PRED DO L. 1927 PO KRISTU.

Potopisec Artur Köstler, ki posebno rad opisuje Azijo in njene narode, je povodom svojega zadnjega potovanja po Palestini zanimivo opisal pozne potomce prastarih, iz biblije svetu vsaj po imenu znanih Samaritov.

To ljudstvo je naselil asirski kralj Samanasar v Nabluserski pokrajini. To ljudstvo menda nima primera po svoji doslednosti glede plemenske čistosti in nepopačenosti. Samariti se niso družili ne z Judi, ne z drugimi narodi, s katerimi so tekom časa prišli v stike. Od starodavne dobe predstavljajo nekak otok v morju narodnostne in plemenske mešanice orijenta. Pripadniki neke vrste judovske vere so smrti sovražniki Judov. Svet že od nekdaj valovi in plamti okrog njih. Judovska država je razpadla, Rim je zavladal, Krist je bil križan v Jeruzalemu, njegova vera je izpodirala rimske bogove in judovska sveta izročila, polumesec je zavladal, Križarji so prišli, prišla je svetovna vojna, prišli so cionisti... Samariti so pa ostali neobčutljivi za vse to, stiskali so se skupaj in vsako leto so na gori Gerizim obhajali svoj praznik »pesah« popolnoma v slogu 2000 let pred Kristom. To največje samotarstvo v silnem narodnostnem vrvenju, v največji razvojni dobi jih je v pravem pomenu besede stalo življenje.

Leta 1924. je bilo v celoti samo še 136 Samaritov, med njimi samo 30 do 40 žensk, tako da so mladeniči morali čakati na smrt starih, da lahko poročijo vdove. To je bila posebna brezprimerna romantika, v kateri se ni redko dogodilo, da je mladenič poročil svojo vdovo staro teto, ter tako postal prastric svojih otrok, če jih je imel, kar se je pa seveda redko dogodilo. To je bil groteskno-tragični konec historičnega ljudstva. Tujci, ki so slučajno odkrili zadnje ostanke izumirajočega plemena, so posvetili

romantičnim zadnjim Samaritom elegične nagrobnice ter z gotovostjo pričakovali, da se bo najpozneje v treh generacijah zadnji Samarit vrnil k svojemu bogu. In vedno več tujcev je prihajalo na goro Gerizim, da vidi, kako staro ljudstvo čisto in ponosno izumira.

Naenkrat pa je bilo Samaritom vsega tega — dosti. Razočarali so vse romantike ter odločno prenehali z izumiranjem. Dva mladeniča sta napravila začetek. Poročila sta dve mladenki iz naselbine cionistov, ki so prišli iz Poljske. Kako so drugi sledili temu primeru, pisatelj sicer ne ve, gotovo je pa, da se je število Samaritov zvišalo na 170, kar je 25 odstotni prirastek. Prej je bil še praznik miru med 150 Samariti in 150.000 Judi Palestine. Samariti so na najboljši poti združiti s cionističnimi naseljenci. Starci sicer še opravljajo svoje prastare obrede žrtvovanja ovc na gori Gerizim, mlajši pa prodajajo radovednim tujcem razno drobnarijo, pripovedujejo iz zgodovine ter pobirajo bakšiš.

Kdo bi si mislil, da je k likvidaciji romantičnega izumiranja mnogo pripomogel potres v Palestini! — Potres je namreč porušil obzidje sovražstva in nezaupanja, s katerim so se obdajali stari prebivalci Palestine proti novim. Pri potresu je zgubilo življenje več sto Arabcev in drugih domačinov, dočim ni bilo niti ranjenih Evropejcev. To se da sicer enostavno razložiti s solidno zgradbo evropejskih hiš in domačinskimi podrtijami. Moslemi so pa videli v tem božjo voljo ter dejali: »Če sam Alah varuje jahude (tujce, brezverce), pustimo jih še mi v miru in trgujmo rajši z njimi!« — Rečeno, storjeno. In tako so tudi Samariti opustili izumiranje. Potomci prastarega plemena so se pomirili.

Rdečepolti Meluzalem

Indijanski poglavar »Orel belega konja«, častni poglavar 500 ameriškanskih indijskih plemen, ki je star 100 let, je došel te dni v spremstvu svoje 70letne soproge na krovu Lloydovega parnika »Karlsruhe« iz New Yorka v London. Starček, ki je zabaval potnike med vožnjo z izvajanjem indijanskih vojnih plesov, namerava imeti v Evropi predavanja, ki naj služijo pospeševanju mirovne misli in bratstva med narodi. »Orel belega konja«, ki je bil že l. 1887. sprejet v Londonu od angleške kraljice Viktorije, napravlja še danes utis krepkega moža. S ponosom nosi na glavi 40 funtov težak krasen klobuk iz orlovih peres, posejan s pisanimi dragulji. Njegova žena, ki ga obožuje, ga je poročevalcem listov predstavila »kot največjega moža planeta«.

»Bil sem udeležen skoro pri vsakem važnem dogodku novejšje ameriške zgodovine osebno«, je pripomnil poglavar v gladki angleščini. »Bojeval sem se v sedmih bitkah, videl gradnjo železnice v prerie zapada in se razgovarjal s številnimi predsedniki Zedinjenih držav. Moj oče, ki je umrl pred nekaj leti, je dosegel starost 147 let in je bil prijatelj Georgesa Washingtona. Moja mati je umrla pred tremi leti v starosti 137 let. Jaz sam sem imel 18 otrok in ima najstarejši sedaj 77 let. Moji vnuki so tako številni, da jih poznam komaj polovico«. Na vprašanje novinarjev, kako se doseže tako visoka starost, je poglavar smehljaje odgovoril: »To je zelo enostavno. Pijte mnogo vode, kopajte se pridno v mrzli vodi, jejte v prvi vrsti sadje in sočivje in pustite vse skrbi ob strani!«

Štrašno dejanje blazneža

V Saarbrücknu je izvršil te dni umobolni kmet Andrej Schroeder strašen zločin. Bil je že enkrat v umobolnici, a so ga kasneje odpustili kot

zdravega. Te dni pa ga je nenadoma zopet napadla blaznost. Pograbil je v duševni zmedenosti velik nož, zdirjal z njim na cesto in prvemu, ki ga je srečal, razparal ž njim trebuh. Ko je nesrečnik padel na tla, mu je še izkopal oči in ga strašno razmesaril. Neki delavec je hotel siromaku pri-skočiti na pomoč, toda blaznež je nato še njega prebodel s nožem. Nato je odšel v svoje stanovanje in se vsedel na okno, pod katerim se je zbrala velika množica ljudstva. Ker se niti šestim orožnikom ni posrečilo, da bi se približali besnemu blaznežu, so pozvali končno na pomoč gasilce. V zadnjem trenutku pa sta priskočila k njemu dva njegova znanca, ki ju je v trenutku duševne zavesti spoznal, nakar so ga orožniki zgrabili in odvedli v umobolnico.

Dve življenji za psa

Ob obali pristaniškega mesta Boulogne sur Mer je nenavaden dogodek zahteval dve človeški žrtvi, 37letni posestnik Cripou je skočil v morje, da reši svojega psička, ki je padel v vodo. Valovi so ga odnesli dalje. Ko je neka mlada Angležinja opazila nesrečo, je skočila ponesrečencu na pomoč, toda valovi so zgrabili tudi njo in jo odnesli na odprto morje. Tretji rešitelj si je le z največjo težavo rešil lastno življenje, ostala dva pa sta utonila.

Moderen odgovor.

Na samotni gozdni poti napade mirnega šetalca petorica lopovov in mu stika za denarnico: »Strele, samo pet se vas je spravilo name?«

Bandit: »Vejo gospod, dandanes so vsi stanovi in vse službe prenapolnjene.

Ciganov humor.

— Vsaj enkrat bi rad srečal samega sebe, kadar imam denar v žepu.

Sport

Sreča je opoteča

PRAV POSEBNO V NOGOMETU: NEPRIČAKOVANI PORAZI PRIMORJA IN RAPIDA V CELJU TER »MARIBORA« NA LASTNEM IGRISČU. — PRVI NA-STOP HAZENSKE DRUŽINE SK. SLAVIJE V JUGOSLAVIJI. — USPEHI NAŠIH KOLESARJEV V AVSTRIJI. — TENIŠKI TURNIR V ROGAŠKI SLATINI

Varaždinski SK - »Maribor« 2:1 (0:0)

»Maribor« je imel včeraj v gosteh po daljšem presledku enajstorico Varaždin-cev, ki so kljub številni zmagi jako razočarali. O moštvi gostov je težko reči kaj drugega, kakor da je sila ambiciozno. Ako ne bi bili imeli res prvovrstnega vratarja, ki se lahko meri z vsakim najboljšim goalkeeperjem naših razmer, bi se gostje ne bili mogli ogniti porazu.

»Maribor« je predvedel jako neproduktivno in tudi taktično zgrešeno igro. V znanju je mariborsko moštvo za cel razred boljše od Varaždincev. Saj so bili domačini 70 minut cele tekme v kazenskem prostoru nasprotnika in blokirali njegova vrata. Baš to pa je prineslo, kakor se sicer čudno sliši, domačinom poraz. Ako bi bil »Maribor« vodil bolj odprto igro, bi bila zmaga na njegovi strani. Krilska vrsta in ožja obramba »Maribora« sta igrala brezhibno, napad je v polju, kolikor je sploh imel prilike ekscentno lepo kombiniral, pred vrati pa ni vedel kaj početi z žogo. Ponovno in ponovno smo že opozarjali na tem mestu, da se pri nogometu štejejo in računajo samo goli in da igralci lahko umrejo v lepi igri, klub pa od tega ničesar imel ne bo, če ni v napadu strelca.

Prvi gol je zabil za Varaždin v 8 min. po odmoru Hrein (iz enajsterca!), drugega pa v 10. min Ribič. V 22. min. je Gujo Hreščak popravil rezultat 2:0 na 2:1, pri katerem je tudi ostalo. Koti 8:2 za »Maribor«.

Varaždinski SK.: Goldoni; Miščin, Tepuš; Grims, Deduš, Madarič; Vučetič, Hrubec, Hrein, Ribič, Imenšek.

ISSK. Maribor: Kovačič; Koren, Laznička Tonček; Hreščak Just, Unterreiter, Joža; Stare, Bertonec, Pavlin, Hreščak Gujo, Najžer.

Sodil je g. Mohorko.

Rez. »Maribora«—komb. Svoboda 6:2 (4:1)

»Maribor« prevzame takoj inicijativo. Foul v kazenskem prostoru Svobode. Enajstmetrovko zastrela Laznička. Po kotu pade lasten gol v mrežo Svobode. Jug zviša z dvema streloma score na 3:0 za »Maribor«. Svoboda doseže radi napake Mariborove obrambe prvi gol, Priveršek postavi rezultat 4:1. Po odmoru zviša Šajna po kombinaciji na 5:1, Svoboda popravi 5:2 in Priveršek ustvari končno razmerje 6:2.

II. mlad. »Maribora« — mlad. Svobode 4:0 (0:0)

»Mariborova« mladina je po lepi igri zasluženo zmagala. Zlasti po odmoru so »Mariborčani« znatno nadkriljevali ambiciozno igrajoče Svobodaše. Gole so zabili: Zemljič 2, Žmavc in Švajger po enega.

I. naraščaj Železničarja—I. nar. Rapida 3:2 (1:1)

II. naraščaj Železničarja—II. nar. Rapida 5:1 (1:1)

Ljubljana: semifinale za pokal LNP-a. Ilirija—Hermes 8:1 (4:1). — SK. Reka—SK. Elan 4:1.

Celje: prijateljska Atletik SK.—SD. Rapid 3:1 (2:0), SK. Celje—SK. Primorje 5:3 (3:2)!!

Beograd: Beogradski SK.—Jugoslavija 3:3 (2:1)

Gradec: prvenstvo drugega razreda: Austria—Jugosl. študentski team 5:3 (3:1). Naši akademiki so imeli sicer več od igre, pred golom pa so bili nepopisno nerodni.

Dunaj: Rapid—Hakoah 4:2 (2:0).

Brno: Austria (Dunaj)—Moravska Slavija 5:3 (5:0).

Budimpešta: finale za madžarski pokal: Ferencvaros—Attila 5:1 (1:0); prijateljska Hungaria—Bastya 2:1 (2:1).

Curij: Joung Fellows—Mehika (olimp. moštvo) 1:0.

SK. SLAVIJA—SK. MURA 7:5 (4:3)

Praške hazenašice, ki so odigrale včeraj v Murski Soboti prvo svojo tekmo na turneji po Jugoslaviji, so zasluženo zmagale nad izborno družino SK. Mure, v kateri je nastopila tudi vratarica Cimpermanova. Gostje so kljub utrujenosti po dolgi poti pokazali s prvim nastopom svojo visoko klaso. Sodil je g. Čuvaj iz Zagreba.

MARIBORSKI KOLESARJI V AVSTRIJI.

Včerašnje dirke Graz—Semmering—Graz (270 km), ki jo je priredil kolesarski klub »Eichenkranz« v Gradcu, se je udeležilo med 93 startujočimi tudi 16 kolesarjev iz Maribora. Kakor je razvidno iz naslednjih rezultatov, je uspeh naših dirkačev naravnost presenetljivo lep. V glavni skupini, kjer je startalo 28 kolesarjev, so se plasirali: 1. Schober, 2. Stanzl (Gradec), 3. Bayer (Celovec), 4. Nabergoj (Perun, Maribor); 5. Šibenik (Perun, Maribor). V vrsti juniorjev jih je startalo 26 in so dosegli posamezna mesta: 1. Kralj (Gradec), 2. Štrucelj (Perun, Maribor), 3. Nussbaumer, 4. Wönsch, 5. Rauch (Gradec), 6. Horvat (Perun, Maribor), 7. Jurič (Perun, Maribor), 8. Mlinarič (Perun, Maribor).

TENIŠKI TURNIR V ROGAŠKI SLATINI.

ki se vrši danes že tretji dan, se razvija v lep mednarodni športni in družabni dogodek. Čeprav je radi poslednjih dogodkov v Beogradu izostalo nekaj Zagrebčanov in inozemcev, se vendar udeležuje turnirja preko 40 igralcev. Prireditelj kaže prav ugodno sliko in ji tudi uspeh ne bo izostal. V petek je bil pozdravni večer na čast gostom — udeležencem turnirja, ki jim je spregovoril dobrodošlico v imenu prireditelja ISSK. Maribora g. Videmšek, v imenu zdravilišča pa ravnatelj dr. Šter. Z večernimi zabavami so gostje vrlo zadovoljni; čez dan pa se vršijo na vzorno prenovljenih teniških prostorih tekmovanja, ki so pokazala že nekaj prav ostrih in napetih borb. Včerašnjim igram je prisostvovalo mnogoštevilno športno občinstvo iz Zagreba, Ljubljane in Maribora.

I. mariborski težkoatletski klub

bo imel dne 2. julija ob 20. v gostilni Hrovat, Frankopanova ulica, izredni občni zbor z dnevnim redom: fuzija z SK. Železničarjem.

Živalstvo v prvem razredu.

Učiteljica: »Imenujte mi živali z rogov!«

Minka: »Vol!«

Učiteljica: »Dalje!«

Ančka: »Kozel!«

Učiteljica: »Še kakšno žival, ki je večja in lepše postave.«

Tilka: »Vrag.«

Olajšilna okolnost.

Sodnik: »Imate še kaj pripomniti k svojemu zagovoru?«

Obtoženec: »Da. Prosim, da pri odmeri kazni upoštevate olajšilno okolnost, da nisem kradel pri vas.«

Poslano

ČASTNA IZJAVA.

Podpisani obžalujem, da sem gospoda Antona Krajcer, čevljarkega mojstra v Mariboru, razžalil, preklíčem žaljive besede, o katerih resnici nisem bil prepričan, ter se zahvaljujem gospodu Krajcerju, da je odstopil od nadaljnjih sodnijskih korakov.

Maribor, dne 25. junija 1928.

Lovrenc Žohar,

čevljar, mojster, Pobrežje.

Pomlajeni

TRETI DEL.
Prostor mladim.

V dneh, ki so sledili, je bilo mirno kakor da bi bilo vse za vetrom. Nova vlada je pozvala delavce, naj se vrnejo v svoja stanovanja in na delo. V vseh mestnih okrajih so se ustanovili s čudovito naglico delavski in vojaški sveti, ki so organizirali razdeljevanje živil, opravljali hišne preiskave ter se polastili tovarn, obratov in skladišč... Naenkrat pa zopet hudourniški izliv množic na ceste, da leč proč od tovarniških dimnikov. Revolucijarna vlada je pamreč dejala, naj se vsem, ki niso za revolucijo, da prosta pot, da gredo, kamor hočejo, ker ima vlada preveč važnih in nujnih nalog, da bi se ukvarjala z represalijami nad paraziti.

Tekom treh tednov se je do oblasti dospela komuna silno izčrpala v prizadevanju in naporih. Sto in sto ropajočih banditov je morala dati ustreliti po prekem sodu, na noge je morala spraviti do zob oborožene straže. Mnogo mest je bilo treba razdeliti. Nastala je nova birokracija. Brzojavni uradi so zopet začeli delovati. Tudi zračni promet se je uvedel. In tako smo zvedeli, da je komuna zmagala v Lyonu, Saint-Etienne in Brestu, kjer je mornarica podprla upornike in da se v Toulonu še vedno bijejo. V Marsellu pa vstaja ni mogla napredovati in — kar je najbolj čudno — v Roubaixu, Lille in Douai-ju pri rudarjih in tekstilnih delavcih je bilo popolnoma mirno. Brez dvoma so delovne množice tam doli varčevale s svojo močjo za pozneje. Ob-

enem se je naznanilo, da zbira meščanska vlada v Bordeauxu bele čete, da napade z njimi rdečo armado.

Končno je začela vlada organizirati policijo po vzoru stare velike črke. Najela je z lepa ali z grda tisočere nesrečnike, ki niso imeli nobenega veselja do takega posla, in tudi mnogoštevilne ženske, kojih naloga in delo je bilo v tem, da so s pomočjo svojih čarov odkrivale tajnosti zarotnikov in sovražnikov revolucionarne domovine. V prvi vrsti so pa ostali policisti starega režima. Ti policisti so novi oblasti odločno stavili svoje sposobnosti na razpolago ter so brez sramu nadaljevali s svojimi tradicionalnimi metodami. Ravno tako je bilo v armadi. General in višji oficirji so držali svoje sablje na razpolago ljudskim komisarijem, izdelovali so vojne načrte, prostovoljcem so pa ubijali rabo orožja v glavo. Tudi stari sodniki so hoteli pod novo oblastjo in vlado deliti pravico, ki je več kot sumarična po željah in razpoloženju onih, ki slučajno vladajo. Take spremembe izhajajo iz procesa vsake revolucije in spoznati se mora v vsem tem postavo, ki izhaja iz človeške pokvarjenosti. Oni, ki so se najbolj bali vstaje in ki so se pred izbruhom socialnega preobrata obnašali najreakcijarnejše, so postali kar naenkrat najogrevitejši in najhujši teroristi. Tu lili so hujše od volkov. Večna komedija. Nasprotno so bili pa predhodniki in preroki socialne revolucije zasledovani, osumljeni, ogroženi, ali pa vsaj daleč prekošenli od svojih starih nasprotnikov.

Jaz sam, ki sem proučeval te spremembe, sem bil prisiljen pokazati barvo. S silo so me vtaknili k neke-mu oficijelnemu listu, ki je bil nekdanji velik informacijski organ. Zapovedali

so mi, objavljati le to, kar je novim oblastnikom v korist. S studom sem moral opravljati hlapčevsko delo nekakšnega cenzorja in to še pred očmi nezaupljive policije. V žalostno zadostenje mi je bilo to, da sem našel pri listu pohlevne tovariše, ki so včeraj še tako silno divjali proti komunistom.

Posledice takega režima so se kmalu poznale. Ovaduštvo je zavzelo velik razmah in strah je zadušil vsak odpor. Tudi delavci si niso mogli čestitati. Bilo jim je prepovedano združevanje, vlaganje mezdnih zahtev, na stavke pa ni bilo niti misliti. Ravno tako trde, kakor poprej so morali delati za kruh. Plače so sploh odpravili, hrano in stanovanje so pa dajali le onim, ki so imeli v delodajalci v svoji zmedi zabarikadirani za durmi. Ko je napočila noč, je ležal Pariz v temi, ker je bil električni tok prekinjen. Bitka je divjala naprej. Opazoval sem cesto to noč in srečaval sem samo prikazni, prepadene od strahu, ki so si skušale s pomočjo svetilk in sveč oskrbeti malo svetlobe. To so bile plazeče sence, ki so se medlo in obupno stiskale k zidovju. Njim so sledile razdivjane gneče in tolpe beguncev, pijanih od alkohola in groze... Vseposod mrličji, pohabljeni, nesrečneži, ki ječijo in prosijo pomoči... To vse pa brez gotovega cilja, brez jasne volje. Vsi ti naenkrat iz ravnotežja spravljene nesrečneži so se vrgli v nekaj strahovit prepad. Bila je prava podoba konca sveta, bankrota, povsese-šene agonije civilizacije, ki je bila zadeta v srce.

Tri dni in tri noči je živel Pariz v tej orgiji klanja, ki je bilo izmenjano k večjemu s pretepanjem in ropanjem. Prasketanje pušk, ropotanje strojníc in tulenje topov je od časa do časa udušilo vpitje in ječanje. Obup se je spremenil v blaznost. Nihče ni vedel, kaj hoče, kaj je in zakaj je vse to. Tolpe podivjanih človeških živali v raztrganih oblekah, z umazanimi in potnimi obrazi so vpile in tulile: »Ugolin... Ugolin!... Doli Templier!« (To je bil ministrski predsednik). Ali pa tudi: »Živijo socializem!...

Proč z izkorisčevalci!... Iz tisoč grl je večkrat zadonela internacijonala... Kako strašen prizor nalezljive blaznosti! Sam sem čutil, da me ta ciklon vleče s seboj, da izgubljam tla in z vso močjo svoje umirajoče energije sem si moral prizadevati, da bi si ohranil oblast nad živci ter se tako rešil nalezljive blaznosti.

Naenkrat — na vogalu neke ceste — pa zagledam sredi drhteče množice neko razcapano žensko, histeričnih gest, rdeče-žarečih oči, kako jo drugi dvigajo na rame. Spoznal sem jo takoj... spoznal sem jo po njenih očeh. Zagnal sem se naprej, z glavo, rokami in rameni sem se ril skozi množico ter vpil z vso močjo svojih pljuč:

»Juljeta!«

Poskočila je. Planila je k meni ter me zgrabila za ramo:

»Ti?... Ti si?... Ali te je izpustil?...«

»Juljeta... Razložil ti bom... Pojdi... pojdi z menoj...«

Izbruhnila je v divje boleden smeh, v raztrgan smeh, ki se mi je zaril v mozeg, kakor ostro jeklo...

»Juljeta!...«

Tedaj naju je pa ločil živ val. Njo je vrgel nazaj. Videl sem, kako se je branila. Nekaj časa je bila še na vrhu z obrazom proti meni, potem je pa izginila, kakor da bi jo pogoltnila vsa ta strašna množica. In jaz sam, trdo pritisnjen ob vrata neke trgovine, hropeč in raztrgan, sem se obupno premagoval, da ne bi izgubil zavesti.

Kaj sem delal v teh strašnih dneh? Taval sem naokrog ter se spodtikal ob mrličih. Letala so brnela v zrak ter bruhala ogenj in železo. Elysee je gorel. Louvre je gorel. Velike trgovske palače so bile v plamenih. V tržnih dvorinah je zevala popolna praznina. Govorilo se je, da je na sto in sto kolovodij našlo smrt v zadušljivih plinih. Nad vso grozoto, nad hrupom, nad divjim požarom, nad poplavo besnečega in penečega sovraštva se je pa dvigal glas topov, ki niso prestali grmeti.

Dalje prihodnjič.

Študentski, študentski posrednik in socialna namena občinstva: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 50

Mali oglasi

Zastir, dopisovanje in oglaševanje ali rodamnaja znanja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 50

Milostljiva gospa — imate stenice?!

Očistite svoje stanovanje nadležnega mrčesa potom plina! Naše zajamčeno uspešno sredstvo ugonobi ves mrčes v najkrajšem času in prav poceni. Uničijo se takoj stenice, ščurki, podgane, miši, molji itd. Zavod za čiščenje stanovanj »Diverson« Maribor, Cankarjeva ulica 14. Telefon 401. 1254

Naša sem

v sredo na Glavnem trgu ročno delo in namizni prt. Naslov pove uprava »Večernika«. 1274

Lepo oprem. sobo

solnčno, veliko s posebnim vhom in postrežbo, elektr. razsvetljavo, oddam s 1. julijem. Maistrova ul. 1, vrata 6. 1277

Vse vrste moških in ženskih modnih nogavic od 5 Din naprej, samo pri J. Trpinu, Glavni trg, Maribor.

Nekaj novih stolic in foteljev

iz upognjenega lesa na prodaj. Vprašati pri J. Kravos, Slomškov trg 3. 1251

Triko svilo

140 cm široko za obleke in perilo à Din 95 dobite pri J. Trpinu, Glavni trg 17, Maribor. XIII

Lokal

za trgovino ali pisarno se da takoj v najem. Vprašati v trgovini J. N. Šoštarč, Maribor, Aleksandrova c. 13. 1124

Otroka

zdravega, 4 mesecev starega (deklica) oddam za svojega. Naslov pove uprava »Večernika«. 1247

Gonilni jermeni za mlatilnice, žage, mline itd. v vseh širokostih v zalogi pri Ivanu Kravos-u, Maribor, Aleksandrova cesta št. 13. 1253

Dopisnike

za trgovske informacije Slov. Bistrica, Poljčane, Pragersko, Muta, Ruše, Vransko Gor. Grad kakor vse druge kraje (tudi vasi) ištemo. Ponudbe z navedbo delokroga na poštni predal 224. 1275 Ljubljana.

ANTON NOVACAN

CELJSKA KRONIKA

dramatski mozaik v treh delih

prvi del

HERMAN CELJSKI

je pravkar izšla. Broširana knjiga velja Din 40.— v platno vezana Din 48.—

Dobi se v knjigarni

Tiskovne zadruge v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 13

Naznanjamo vsem, ki so jo poznali in radi imeli, da je v petek dne 22. tm ob četrt na 12. uro ponoči po dolgi, mučni bolezni mirno zaspala v Gospodu naša draga

Tanja

Pogreb drage pokojne se bo vršil iz kapelice pokopališča na Pobrežju v torek dne 26. tm. ob 16. uri (4. pop).

MARIBOR, dne 23. junija 1928.

Zalujoče rodbine

Dr. Rosinova, Stergerjeva in sorodniki

Brez posebnega obvestila

IZŠEL JE

ALBUM SLOVENSКИH KNJIŽEVNIKOV

Knjiga, ki je razkošno opremljena stane do 5. maja broširana 130 Din, vezana 160 Din, poštnina 10 Din več. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruge, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13